



Deddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017

2017 dccc 1

RHAN 2

Y DRETH A'R PRIF GYSYNIADAU

PENNOD 3

TRAFODIADAU PENODOL

Contractau a throsglwyddiadau: darpariaeth gyffredinol

10 Contract a throsglwyddo

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys pan ymrwymir i gontract ar gyfer trafodiad tir a bod y trafodiad oddi tano i'w gwblhau drwy drosglwyddiad.
- (2) Nid ystyrir bod person yn ymrwymo i drafodiad tir oherwydd ei fod yn ymrwymo i'r contract (ond gweler is-adran (4)).
- (3) Os cwblheir y trafodiad heb ei gyflawni'n sylweddol yn flaenorol—
 - (a) caiff y contract a'r trafodiad sy'n cael effaith wrth ei gwblhau eu trin fel rhannau o un trafodiad tir, a
 - (b) y dyddiad y mae'r trafodiad yn cael effaith yw'r dyddiad cwblhau.
- (4) Ond os yw'r contract wedi ei gyflawni'n sylweddol heb ei gwblhau—
 - (a) caiff y contract ei drin fel pe bai'r contract y trafodiad y darperir ar ei gyfer yn y contract, a

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017, PENNOD 3. (See end of Document for details)

- (b) y dyddiad y mae'r trafodiad hwnnw yn cael effaith yw pan gaiff y contract ei gyflawni'n sylweddol.
- (5) Pan fo is-adran (4) yn gymwys a bod y contract yn cael ei gwblhau wedi hynny drwy drosglwyddiad—
 - (a) mae'r contract a'r trafodiad sy'n cael effaith wrth ei gwblhau ill dau yn drafodiadau hysbysadwy at ddibenion y Ddeddf hon, a
 - (b) mae treth i'w chodi ar yr ail drafodiad i'r graddau (os o gwbl) y mae'r swm a grybwyllir yn is-adran (6) yn fwy na swm y dreth sydd i'w godi ar y contract.
- (6) Y swm yw'r dreth y byddid wedi ei chodi ar yr ail drafodiad pe bai wedi ei gwblhau heb ei gyflawni'n sylweddol yn flaenorol.
- (7) Pan fo is-adran (4) yn gymwys a bod y contract yn cael ei ddadwneud neu ei ddirymu (i unrhyw raddau) wedi hynny, neu oni roddir effaith iddo am unrhyw reswm arall, rhaid i ACC ad-dalu'r dreth a dalwyd yn unol â'r is-adran honno (i'r graddau hynny).
- (8) Ond nid oes ad-daliad treth yn ddyledus oni wneir cais amdano drwy ddiwygio'r ffurflen dreth a ddychwelwyd mewn cysylltiad â'r contract, yn unol ag adran 41 o DCRhT.
- (9) Pan fo paragraff 20 o Atodlen 6 yn gymwys (cytundeb ar gyfer les), mae'n gymwys yn lle is-adrannau (4) i (8).
- (10) Yn yr adran hon—
 - (a) mae cyfeiriadau at gwblhau yn gyfeiriadau at gwblhau'r trafodiad tir y bwriedir ei wneud, rhwng yr un partïon, ac sy'n cydymffurfio'n sylweddol â'r contract;
 - (b) mae "contract" yn cynnwys unrhyw gytundeb ac mae "trosglwyddiad" yn cynnwys unrhyw offeryn.

Addasiadau (ddim yn newid testun)

- C1** [A. 10](#) cymhwyswyd (gydag addasiadau) (1.4.2018) gan [Rheoliadau Treth Trafodiadau Tir \(Darpariaethau Trosiannol\) \(Cymru\) 2018 \(O.S. 2018/126\)](#), rhlau. 1(2), **3**
- C2** [A. 10](#) cymhwyswyd (gydag addasiadau) (1.4.2018) gan [Rheoliadau Treth Trafodiadau Tir \(Darpariaethau Trosiannol\) \(Cymru\) 2018 \(O.S. 2018/126\)](#), rhlau. 1(2), **4**
- C3** [A. 10\(5\)\(b\)](#) eithrio (dd.) (27.7.2020) gan [Rheoliadau Treth Trafodiadau Tir \(Amrywio Dros Dro Gyfraddau a Bandiau ar gyfer Trafodiadau Eiddo Preswyl\) \(Cymru\) 2020 \(O.S. 2020/794\)](#), rhlau. 1(2), **2(3)** (ynghyd â rhl. 2)

Gwybodaeth Cychwyn

- I1** [A. 10](#) ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler [a. 81\(2\)](#)
- I2** [A. 10](#) mewn grym ar 1.4.2018 gan [O.S. 2018/34](#), [ergl. 3](#)

Contractau a throsglwyddiadau: achosion penodol

11 Contract sy'n darparu ar gyfer trosglwyddo i drydydd parti

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys pan ymrwymir i gontract y mae buddiant trethadwy i'w drosglwyddo oddi tano gan un parti i'r contract ("P1") ar gyfarwyddyd neu ar gais y llall ("P2")—

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017, PENNOD 3. (See end of Document for details)

- (a) i berson (“P3”) nad yw’n barti i’r contract, neu
 - (b) naill ai i berson o’r fath neu i P2.
- (2) Nid ystyrir bod P2 yn ymrwymo i drafodiad tir oherwydd ei fod yn ymrwymo i’r contract.
- (3) Ond os caiff y contract ei gyflawni’n sylweddol heb ei gwblhau—
- (a) caiff P2 ei drin at ddibenion y Ddeddf hon fel pe bai’n caffael buddiant trethadwy, ac felly fel pe bai’n ymrwymo i drafodiad tir, a
 - (b) y dyddiad y mae’r trafodiad hwnnw yn cael effaith yw pan gaiff y contract ei gyflawni’n sylweddol.
- (4) Pan fo is-adran (3) yn gymwys a bod y contract wedi hynny yn cael ei ddadwneud neu ei ddirymu (i unrhyw raddau), neu oni roddir effaith iddo am unrhyw reswm arall, rhaid i ACC ad-dalu’r dreth a dalwyd yn unol â’r is-adran honno (i’r graddau hynny).
- (5) Ond nid oes ad-daliad treth yn ddyledus oni wneir cais amdano drwy ddiwygio’r ffurflen dreth a ddychwelwyd mewn perthynas â’r contract, yn unol ag adran 41 o DCRhT.
- (6) Yn ddarostyngedig i is-adran (7), nid yw adran 10 (contract a throsglwyddo) yn gymwys mewn perthynas â’r contract.
- (7) Pan fo—
- (a) yr adran hon yn gymwys yn rhinwedd is-adran (1)(b), a
 - (b) P1 yn dod yn rhwym i drosglwyddo buddiant trethadwy i P2 oherwydd cyfarwyddyd neu gais gan P2,
- mae adran 10 yn gymwys i’r rhwymedigaeth honno fel y mae’n gymwys i gontract ar gyfer trafodiad tir sydd i’w gwblhau drwy drosglwyddiad.
- (8) Mae adran 10 yn gymwys mewn perthynas ag unrhyw gontract rhwng P2 a P3, mewn cysylltiad â’r buddiant trethadwy y cyfeirir ato yn is-adran (1), sydd i’w gwblhau drwy drosglwyddiad.
- (9) Mae cyfeiriadau at gwblhau yn yr adran honno, fel y mae’n gymwys, yn cynnwys cyfeiriadau at drosglwyddo, gan P1 i P3, destun y contract rhwng P2 a P3.
- (10) Yn yr adran hon, mae “contract” yn cynnwys unrhyw gytundeb ac mae “trosglwyddiad” yn cynnwys unrhyw offeryn.

Gwybodaeth Cychwyn

I3 A. 11 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 81(2)**

I4 A. 11 mewn grym ar 1.4.2018 gan **O.S. 2018/34, ergl. 3**

12 Contract sy’n darparu ar gyfer trosglwyddo i drydydd parti: effaith trosglwyddiad hawliau

- (1) Mae’r adran hon yn gymwys—
- (a) pan ymrwymir i gontract (“y contract gwreiddiol”) y mae buddiant trethadwy i’w drosglwyddo oddi tano gan un parti i’r contract (“P1”) ar gyfarwyddyd neu ar gais y llall (“P2”)—
 - (i) i berson (“P3”) nad yw’n barti i’r contract, neu

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017, PENNOD 3. (See end of Document for details)

- (ii) naill ai i berson o'r fath neu i P2, a
 - (b) pan fo aseiniad neu drafodiad arall (sy'n ymwneud â holl destun y contract gwreiddiol neu ran ohono) y daw person ("P4") i fod â hawl i arfer unrhyw un neu ragor o hawliau P2 o dan y contract gwreiddiol yn lle P2 o ganlyniad iddo.
- (2) Mae cyfeiriadau yn y darpariaethau a ganlyn o'r adran hon at drosglwyddiad hawliau yn gyfeiriadau at unrhyw aseiniad neu drafodiad arall o'r fath.
- (3) Nid ystyrir bod P4 yn ymrwymo i drafodiad tir oherwydd y trosglwyddiad hawliau, ond mae adran 11 (contract sy'n darparu ar gyfer trosglwyddo i drydydd parti) yn cael effaith yn unol â'r darpariaethau a ganlyn.
- (4) Mae'r adran honno yn gymwys fel pe bai—
- (a) P4 wedi ymrwymo i contract ("contract eilaidd") ar yr un telerau â'r contract gwreiddiol ac eithrio bod P4 yn barti yn lle P2, a
 - (b) y gydnabyddiaeth sy'n ddyledus gan P4 o dan y contract eilaidd—
 - (i) yn hynny o'r gydnabyddiaeth o dan y contract gwreiddiol ag y bo i'w briodoli i destun y trosglwyddiad hawliau ac sydd i'w roi (yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol) gan P4 neu gan berson sy'n gysylltiedig â P4, a
 - (ii) yw'r gydnabyddiaeth a roddir am y trosglwyddiad hawliau.
- (5) Mae cyflawni'r contract gwreiddiol yn sylweddol i'w ddiystyru os yw'n digwydd—
- (a) ar yr un pryd â chyflawni'r contract eilaidd yn sylweddol, ac mewn cysylltiad â hynny, neu
 - (b) ar ôl y trosglwyddiad hawliau.
- (6) Pan drosglwyddir hawliau yn olynol, mae is-adran (4) yn cael effaith mewn perthynas â phob trosglwyddiad.
- (7) Os caiff y contract eilaidd sy'n deillio o drosglwyddiad hawliau cynharach ei gyflawni'n sylweddol, mae hynny i'w ddiystyru os yw'n digwydd—
- (a) ar yr un pryd ag y caiff y contract eilaidd sy'n deillio o drosglwyddiad hawliau dilynol ei gyflawni'n sylweddol, ac mewn cysylltiad â hynny, neu
 - (b) ar ôl y trosglwyddiad dilynol hwnnw.
- (8) Pan fo trosglwyddiad hawliau yn ymwneud â rhan yn unig o destun y contract gwreiddiol, neu â rhai yn unig o'r hawliau o dan y contract hwnnw—
- (a) mae cyfeiriad yn is-adran (4)(a) neu (5) at y contract gwreiddiol, neu gyfeiriad yn is-adran (7) at y contract eilaidd sy'n deillio o drosglwyddiad cynharach, yn gyfeiriad at y contract hwnnw i'r graddau y mae'n ymwneud â'r rhan honno neu â'r hawliau hynny, a
 - (b) mae'r contract hwnnw, i'r graddau nad yw'n ymwneud â'r rhan honno neu â'r hawliau hynny, i'w drin fel contract ar wahân.
- (9) Os caiff trafodiad tir ei drin fel pe ymrwymwyd iddo yn rhinwedd is-adran (4), nid yw'r dyddiad y mae'n cael effaith yn gynharach na dyddiad y trosglwyddiad hawliau.
- (10) Mewn perthynas â thrafodiad o'r fath—
- (a) mae cyfeiriadau at y gwerthwr yn Atodlen 16 (rhyddhad grŵp) i'w darllen fel cyfeiriadau at P1;
 - (b) mae cyfeiriadau eraill at y gwerthwr yn y Ddeddf hon i'w darllen, pan fo'r cyd-destun yn caniatáu hynny, fel cyfeiriadau at naill ai P1 neu P2.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017, PENNOD 3. (See end of Document for details)

(11) Yn yr adran hon, mae “contract” yn cynnwys unrhyw gytundeb.

Gwybodaeth Cychwyn

- I5** A. 12 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 81(2)**
I6 A. 12 mewn grym ar 1.4.2018 gan O.S. 2018/34, **ergl. 3**

13 Trafodiadau cyn-gwblhau

Mae Atodlen 2 yn gwneud—

- (a) darpariaeth ynghylch cymhwyso adran 10 (contract a throsglwyddo) mewn achosion penodol pan ymrwymir i aseinio hawliau, is-werthiant neu drafodiad arall heb i'r contract fod wedi ei gwblhau, a
- (b) darpariaeth arall ynghylch achosion o'r fath.

Gwybodaeth Cychwyn

- I7** A. 13 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 81(2)**
I8 A. 13 mewn grym ar 1.4.2018 gan O.S. 2018/34, **ergl. 3**

Cyflawni'n sylweddol

14 Ystyr cyflawni'n sylweddol

- (1) Mae contract wedi ei gyflawni'n sylweddol at ddibenion y Ddeddf hon pan fo—
- (a) y prynwr, neu berson sy'n gysylltiedig â'r prynwr, yn cymryd meddiant o holl destun y contract, neu'r holl destun i raddau helaeth, neu
- (b) cyfran helaeth o'r gydnabyddiaeth yn cael ei thalu neu ei darparu.
- (2) At ddibenion is-adran (1)(a)—
- (a) mae meddiant yn cynnwys cael rhenti ac elw neu'r hawl i'w cael, a
- (b) nid oes wahaniaeth pa un a gymerir meddiant o dan y contract neu o dan drwydded neu les dros dro neu denantiaeth wrth ewyllys.
- (3) At ddibenion is-adran (1)(b), caiff cyfran helaeth o'r gydnabyddiaeth ei thalu neu ei darparu—
- (a) os nad yw dim o'r gydnabyddiaeth yn rhent, pan delir neu pan ddarperir yr holl gydnabyddiaeth, neu'r holl gydnabyddiaeth i raddau helaeth;
- (b) os rhent yw'r unig gydnabyddiaeth, pan wneir y taliad rhent cyntaf;
- (c) os yw'r gydnabyddiaeth yn cynnwys rhent yn ogystal â chydabyddiaeth arall, pan ddigwydd y cyntaf o'r canlynol—
- (i) caiff yr holl gydnabyddiaeth ar wahân i rent, neu'r holl gydnabyddiaeth ar wahân i rent i raddau helaeth, ei thalu neu ei darparu, neu
- (ii) gwneir y taliad rhent cyntaf.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017, PENNOD 3. (See end of Document for details)

Gwybodaeth Cychwyn

- I9** A. 14 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 81(2)**
I10 A. 14 mewn grym ar 1.4.2018 gan **O.S. 2018/34, ergl. 3**

Opsiynau etc.

15 Opsiynau a hawliau rhagbrynu

- (1) Mae caffael—
 - (a) opsiwn sy'n rhwymo'r grantwr i ymrwymo i drafodiad tir, neu
 - (b) hawl rhagbrynu sy'n rhwystro'r grantwr rhag ymrwymo i drafodiad tir, neu'n cyfyngu ar hawl y grantwr i ymrwymo iddo,
 yn drafodiad tir gwahanol i unrhyw drafodiad tir sy'n deillio o arfer yr opsiwn neu'r hawl.
- (2) Gallant fod yn “trafodiadau cysylltiol” (gweler adran 8).
- (3) Mae'r cyfeiriad yn is-adran (1)(a) at opsiwn sy'n rhwymo'r grantwr i ymrwymo i drafodiad tir yn cynnwys opsiwn sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r grantwr naill ai ymrwymo i drafodiad tir neu gyflawni ei rwymedigaethau o dan yr opsiwn mewn ffordd arall.
- (4) Y dyddiad y mae'r trafodiad yn cael effaith yn achos caffael opsiwn neu hawl fel y rheini a grybwyllir yn is-adran (1) yw pan gaffaelir yr opsiwn neu'r hawl (yn hytrach na phan ddaw'n arferadwy).
- (5) Nid oes dim yn yr adran hon yn gymwys i hynny o opsiwn neu hawl rhagbrynu sy'n drafodiad tir neu'n ffurfio rhan o drafodiad tir ar wahân i'r adran hon.

Gwybodaeth Cychwyn

- I11** A. 15 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 81(2)**
I12 A. 15 mewn grym ar 1.4.2018 gan **O.S. 2018/34, ergl. 3**

Cyfnewidiadau

16 Cyfnewidiadau

- (1) Mae'r Ddeddf hon yn gymwys mewn achos sydd o fewn is-adran (2) mewn perthynas â phob trafodiad a ddisgrifir yn yr is-adran honno fel pe bai pob un yn wahanol i'w gilydd ac ar wahân i'w gilydd (ac nid ydynt yn drafodiadau cysylltiol o fewn ystyr adran 8).
- (2) Mae achos o fewn yr is-adran hon pan fo person (ar ei ben ei hun neu ar y cyd) yn ymrwymo i drafodiad tir fel prynwr, yn gydnabyddiaeth, boed lwyr neu rannol, y bydd y person hwnnw (ar ei ben ei hun neu ar y cyd) yn ymrwymo i drafodiad tir arall fel gwerthwr.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017, PENNOD 3. (See end of Document for details)

- (3) Caiff trafodiad ei drin at ddibenion y Ddeddf hon fel un y mae person wedi ymrwymo iddo fel prynwr, yn gydnabyddiaeth, boed lwyr neu rannol, y bydd y person hwnnw yn ymrwymo i drafodiad tir arall fel gwerthwr mewn achos sydd o fewn is-adran (4).
- (4) Mae achos o fewn yr is-adran hon pan fodlonir rhwymedigaeth i roi cydnabyddiaeth ar gyfer trafodiad tir y mae person yn ymrwymo iddo fel prynwr yn llwyr neu'n rhannol wrth i'r person hwnnw ymrwymo i drafodiad arall fel gwerthwr.
- (5) O ran y swm o'r gydnabyddiaeth drethadwy yn achos cyfnewidiadau a thrafodiadau tebyg, gweler—
 - (a) paragraffau 5 a 6 o Atodlen 4 (cyfnewidiadau, darnddosbarthu etc.);
 - (b) paragraff 18 o'r Atodlen honno (trefniadau sy'n cynnwys cyrff cyhoeddus neu gyrff addysgol).

Gwybodaeth Cychwyn

I13 A. 16 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 81(2)**

I14 A. 16 mewn grym ar 1.4.2018 gan O.S. 2018/34, **ergl. 3**

Newidiadau i ddeddfwriaeth:

Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017, PENNOD 3.